

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ І НОРМАТИВНІ ВИМОГИ	5
2. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ. ВИХІДНІ ДАНІ	9
3. ПРИКЛАДИ ТЕПЛОТЕХНІЧНИХ РОЗРАХУНКІВ ОГОРОДЖУВАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ БУДІВЕЛЬ.....	14
4. ЛІТЕРАТУРА.....	20
5. ДОДАТКИ.....	21
ДОДАТОК А. Температурні зони згідно з ДБН В.2.6-31:2006. Зміна №1	22
ДОДАТОК Б. Розрахункові характеристики будівельних матеріалів.....	23
ДОДАТОК В. Терміни та визначення понять.....	30
ДОДАТОК Г. Питання до самоконтролю.....	33
ДОДАТОК Д. Завдання для розрахунку.....	34

ВСТУП

Дані методичні вказівки призначені для студентів спеціальностей 6.06010101 – «Будівництво», які вивчають основи проектування та фізико-технічні питання формування частин будівель і споруд, і виконують курсові проекти і роботи з подальшим виходом на дипломні розробки бакалаврів та інших фахівців. Методичні вказівки ув'язані з лекційним курсом, практичними та індивідуальними заняттями, що допомагає опануванню умінь і навичок у вирішенні практичних завдань в галузі формування архітектурних конструкцій і форм огорожень будівель та споруд різного призначення в рамках прив'язки їх до вимог внутрішнього і зовнішнього середовища, обумовленим впливом кліматичних чинників на об'ємно-планувальні і конструктивні рішення з урахуванням нормованих параметрів мікроклімату.

Розроблені методичні вказівки складаються із вступу, основної частини (навчальний матеріал з ілюстраціями), питань для самоконтролю, списку використаних нормативних та літературних джерел, додатки. Особлива увага приділена питанням самоконтролю та самостійній роботі студентів з виконанням індивідуальних завдань.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична та практична підготовка студентів з питань: тепло-збереження; теплотехнічних розрахунків житлових та промислових будівель; формування архітектурних конструкцій і форм зовнішніх огорожень будівель.

Матеріал, викладений у методичних вказівках, відповідає змісту робочої програми навчальної дисципліни, має навчально-пізнавальний характер, передбачає закріплення основ теоретичного курсу по вивченю основних положень проектування житлових та промислових будівель і споруд та дає підготовку для практичного виконання студентами індивідуальних завдань. Таким чином утворюється взаємозв'язок між лекційним матеріалом, практичними заняттями з напрацюванням на них визначених завдань та курсовим проектуванням.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ І НОРМАТИВНІ ВИМОГИ

В сучасних умовах нового будівництва, реконструкції та модернізації будівель вже на першому етапі виникає необхідність перевірки енергозберігаючих властивостей зовнішніх огорожувальних конструкцій.

Проблема теплозахисту і дбайливого витрачання енергії стала сьогодні домінуючою в будівельній галузі не тільки нашої країни, а й країн усього світу у зв'язку зі станом світової енергетики та економіки.

В Україні з 1 квітня 2007р. вступили в силу нові норми ДБН В.2.6-31:2006 «Теплова ізоляція будівель» [1] та з 1 липня 2013р. Зміна №1 до ДБН В.2.6-31:2006 [2]. Цими документами визначено межі значень нормативного опору теплопередачі зовнішніх огорожувальних конструкцій незалежно від їх матеріалу, як це було в попередніх нормах.

Для зовнішніх огорожувальних конструкцій опалюваних будівель і споруд відповідно до ДБН В.2.6-31:2006 [1] обов'язковим є виконання умов:

$$R_{np} \geq R_{q\min} \quad (1)$$

$$\Delta t_{np} \leq \Delta t_{ce} \quad (2)$$

$$\tau_{e\min} > t_{\min} \quad (3)$$

де: R_{np} – приведений розрахунковий опір теплопередачі огорожувальної конструкції, $m^2 \times^0 C / Bm$;

$R_{q\min}$ – нормативне мінімально допустиме значення опору теплопередачі огорожувальної конструкції, $m^2 \times^0 C / Bm$;

$\tau_{e\min}$ – мінімальне значення температури внутрішньої поверхні в зонах тепlopровідних включень в огорожувальній конструкції, $^{\circ}C$;

t_{\min} – мінімально допустиме значення температури внутрішньої поверхні при розрахункових значеннях температур внутрішнього й зовнішнього повітря, $^{\circ}C$.

Δt_{np} – температурний перепад між температурою внутрішнього повітря і приведеною температурою внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції, °C;

Δt_{ce} – допустима за санітарно-гігієнічними вимогами різниця між температурою внутрішнього повітря і приведеною температурою внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції, °C;

Достатній теплозахист є передумовою для створення здорових і комфортних умов перебування людей в приміщенні. Теплозахисна здатність огорожувальних конструкцій визначає величину тепловтрат, припливу тепла і, перш за все, температуру поверхні конструкції, на яку так реагує людина.

При пониженні температури навколоїшніх предметів нижче 18-24°C (комфортні умови), підвищується тепловіддача людського тіла і виникає відчуття ознобу. При підвищенні температури напрямок тепловіддачі змінюється і людина реагує на це виділенням поту.

В таблиці 1 наведені розрахункові значення температури і відносної вологості приміщень залежно від їх функціонального призначення.

Розрахункові значення температури і вологості повітря приміщень

Таблиця 1

Призначення будинків	Розрахункова температура внутрішнього повітря t_e , °C	Розрахункове значення відносної вологості φ_e , %	Вологості умови експлуатації
Житлові	20	55	Б
Громадські та адміністративні	20	50-60	Б
Лікувальні й дитячі навчальні заклади	21	50	Б
Дошкільні заклади	22	50	Б

Температурні зони згідно з ДБН В.2.6-31:2006 Зміна №1 [2] приведені в Додатку А.

Залежно від температурної зони, в якій розташований населений пункт України в таблиці 2 наведені нормативні мінімально допустимі значення опору теплопередачі зовнішніх огорожувальних конструкцій житлових та громадських будинків.

**Мінімально допустиме значення опору теплопередачі
огорожувальної конструкції житлових та громадських
будинків ($R_{q\ min}$)**

Таблиця 2

№ по.	Вид огорожувальної конструкції	Значення $R_{q\ min}$, $m^2 \times^0 C / Bt$ для температурної зони	
		I	II
1	Зовнішні стіни	3,3	2,8
2	Суміщені покриття	5,35	4,9
3	Горищні покриття та перекриття неопалювальних горищ	4,95	4,5
4	Перекриття над проїздами та неопалювальними підвалами	3,75	3,3
5	Світлопрозорі огорожувальні конструкції	0,75	0,6
6	Вхідні двері в багатоквартирні житлові будинки та в громадські будинки	0,44	0,39
7	Вхідні двері в малоповерхові будинки та в квартири, що розташовані на перших поверхах багатоповерхових будинків	0,6	0,54

**Різниця між температурою внутрішнього повітря і приведеною
температурою внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції Δt_{ez} , °C**

Таблиця 3

Призначення будинку	Вид огорожувальної конструкції		
	Стіни (зовнішні, внутрішні)	Покриття та перекриття горищ	Перекриття над проїздами та підвалами
Житлові будинки, дитячі установи, школи, інтернати	4,0	3,0	2,0
Громадські будинки, крім зазначених вище, адміністративні та побутові, за винятком приміщень з вологим або	5,0	4,0	
Виробничі будинки з сухим та нормальним режимом експлуатації	7,0	5,0	2,5
Виробничі будинки з вологим та мокрим режимом експлуатації	$t_e - t_p$	$0,8 (t_e - t_p)$	
Виробничі будинки з надлишками тепла (більше 23 Вт/м ³)	12	12	

В таблиці 3 наведені допустимі значення температурного перепаду між температурою внутрішнього повітря і температурою внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції.

Залежно від температурної зони, в якій розташований населений пункт України в таблиці 4 наведені нормативні мінімально допустимі значення опору теплопередачі зовнішніх огорожувальних конструкцій промислових будинків.

Мінімально допустиме значення опору теплопередачі огорожувальної конструкції промислових будинків

Таблиця 4

Мінімально допустиме значення опору теплопередачі огорожувальної конструкції промислових будинків ($R_{q \min}$) за видом огорожувальної конструкції та тепло-вологісним режимом експлуатації будинків	Значення $R_{q \min}$, $m^2 \times^0 C / Bt$, для температурної зони	
	I	II
Зовнішні непрозорі стіни будинків:		
- з сухим і нормальним режимом з конструкціями з:		
$D > 1,5$	1,7	1,5
$D \leq 1,5$	2,2	2,0
- з вологим і мокрим режимом з конструкціями з:		
$D > 1,5$	1,8	1,6
$D \leq 1,5$	2,4	2,2
- з надлишками тепла (більше ніж $23 \text{ Вт}/\text{м}^3$)	0,55	0,45
Покриття та перекриття неопалювальних горищ будинків:		
- з сухим і нормальним режимом з конструкціями з:		
$D > 1,5$	1,7	1,6
$D \leq 1,5$	2,2	2,1
- з вологим і мокрим режимом з конструкціями з:		
$D > 1,5$	1,7	1,6
$D \leq 1,5$	1,9	1,8
- з надлишками тепла (більше ніж $23 \text{ Вт}/\text{м}^3$)	0,55	0,45
Перекриття над проїздами й неопалювальними підвалаами з конструкціями з:		
$D > 1,5$	1,9	1,8
$D \leq 1,5$	2,4	2,2
Двері й ворота будинків:		
- з сухим і нормальним режимом	0,6	0,55
- з вологим і мокрим режимом	0,75	0,70
- з надлишками тепла (більше ніж $23 \text{ Вт}/\text{м}^3$)	0,2	0,2
Вікна й зенітні ліхтарі будинків:		
- із сухим і нормальним режимом	0,45	0,42
- з вологим і мокрим режимом	0,5	0,45
- з надлишками тепла (більше ніж $23 \text{ Вт}/\text{м}^3$)	0,18	0,18

2. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ. ВИХІДНІ ДАНІ

Опір теплопередачі багатошарової конструкції визначається за формулою:

$$R_{\bar{i}\delta} = \frac{1}{a_{\hat{\alpha}}} + \sum_{i=1}^n \frac{\delta_i}{\lambda_i} + \frac{1}{a_{\varsigma}} \quad (4)$$

де: R_{np} – розрахунковий опір теплопередачі багатошарової конструкції $Bm / (m^2 \times^0 C)$;

a_{ϵ} , – коефіцієнт тепловіддачі внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції, $Bm / (m^2 \times^0 C)$;

a_{ς} , – коефіцієнт тепловіддачі зовнішньої поверхні огорожувальної конструкції, $Bm / (m^2 \times^0 C)$;

δ_i – товщина i -шару, розрахункової конструкції;

λ_i – розрахунковий коефіцієнт тепlopровідності матеріалу i -шару розрахункової конструкції, приймається за додатком Б залежно від вологісних умов експлуатації приміщеня;

n – кількість шарів захисної розрахункової конструкції.

При наявності в складі розрахункової конструкції замкнутої повітряного прошарку формула (4) прийме вигляд:

$$R_{np} = \frac{1}{a_{\epsilon}} + \sum_{i=1}^n \frac{\delta_i}{\lambda_i} + R_{B\Pi} + \frac{1}{a_{\varsigma}} \quad (5)$$

де $R_{B\Pi}$ – опір теплопередачі замкнутої повітряного прошарку $Bm / (m^2 \times^0 C)$.

В таблиці 5 наведені розрахункові значення коефіцієнтів тепловіддачі внутрішньої a_{ϵ} та зовнішньої a_{ς} поверхонь огорожувальних конструкцій.

Розрахункові значення коефіцієнтів тепловіддачі внутрішньої α_e та зовнішньої α_z поверхонь огорожувальних конструкцій

Таблиця 5

Тип конструкції	Коефіцієнти тепловіддачі, $Bm / (m^2 \times ^0 C)$	
	α_e	α_z
Зовнішні стіни, дахи, покриття, перекриття над проїздами плоскі та з ребрами при відношенні висоти ребра h до відстані між гранями b сусідніх ребер		
$h/b \leq 0,3$	8,7	23
$h/b > 0,3$	7,6	23
Перекриття горищ та холодних підвалів	8,7	12
Перекриття над холодними підвалами та технічними поверхнями, що розташовані нижче рівня землі	8,7	6
Вікна, балконні двері, вітражі та світлопрозорі фасадні	8,0	23
Зенітні ліхтарі	9,9	23

В таблиці 6 наведені розрахункові значення термічного опору замкнутого повітряного прошарку, залежно від розміщення в конструкції.

Термічний опір замкнутого повітряного прошарку

Таблиця 6

Товщина повітряного прошарку, м	Розміщення прошарку			
	горизонтальне при потоці тепла знизу вгору та вертикальне		горизонтальне при потоці тепла згори донизу	
	середня температура повітря у прошарку			
	$\geq 0 ^\circ C$	$< 0 ^\circ C$	$\geq 0 ^\circ C$	$< 0 ^\circ C$
0,01	0,13	0,15	0,14	0,15
0,02	0,14	0,15	0,15	0,19
0,03	0,14	0,16	0,16	0,21
0,05	0,14	0,17	0,17	0,22
0,1	0,15	0,18	0,18	0,23
0,15	0,15	0,18	0,19	0,24
0,2-0,3	0,15	0,19	0,19	0,24

Повітряний прошарок вважається замкнутим тільки лише в тому випадку, якщо товщина зовнішнього шару кладки перевищує 250 мм. При цьому висота замкнутого повітряного прошарку не повинна перевищувати висоти поверху, але не більше 6м, а товщина в межах 20-100мм. В інших випадках повітряний

прошарок вважається вентильованим при визначенні опору теплопередачі не враховується як і зовнішній облицювальний шар.

Температура внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції визначається за формулою:

$$t_{en} = t_e - \left(\frac{t_e - t_3}{R_{np} a_e} \right) \quad (6)$$

де t_{en} - температура внутрішньої поверхні зовнішньої огорожувальної конструкції $^{\circ}C$;

t_e - розрахункова температура внутрішнього повітря $^{\circ}C$;

t_3 - розрахункова температура зовнішнього повітря $^{\circ}C$;

В таблиці 7 наведені розрахункові значення температури зовнішнього повітря t_3 , $^{\circ}C$.

Розрахункова температура зовнішнього повітря t_3 , $^{\circ}C$

Таблиця 7

№	Область	Розрахункова температура зовнішнього повітря t_3 , $^{\circ}C$
1	Чернігівська, Сумська, Київська, Житомирська, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька, Черкаська, Кіровоградська, Полтавська, Харківська, Рівненська, Донецька, Луганська	-22
2	Луцька, Волинська, Львівська, Івано Франківська, Чернівецька, Дніпропетровська, Запорізька	-20
3	Закарпатська, Одеська, Миколаївська, Херсонська, Республіка Крим	-18
4	Південне узбережжя Криму	-12

Температурний перепад між температурою внутрішнього повітря і температурою внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції визначається за формулою:

$$\Delta t_{np} = t_e - t_{en} \quad (7)$$

В процесі експлуатації властивості будівельних матеріалів, що складають захисну конструкцію, можуть змінюватися під дією зовнішніх факторів.

Особливо важливе значення має збільшення вологості конструкцій, що призводить до зростання коефіцієнта теплопровідності і, відповідно, до погіршення теплоізоляційних властивостей будівельних матеріалів і конструкцій.

Значна залежність теплопровідності від вмісту вологи в матеріалі пояснюється витісненням повітря з порами водою, теплопровідність якої в 25 разів більше, ніж теплопровідність нерухомого повітря, що знаходиться в дрібних, рівномірно розподілених в матеріалі порах.

Збільшення коефіцієнта теплопровідності при підвищенні вологості матеріалів може бути визначено за даними таблиці 8, складеної за результатами досліджень, проведених В.В. Савйовським, і узагальнення робіт А.Н. Малазова, А.А. Буділовича, К. Шпайдель, З. Майнерта, К. Гертіса та ін. [3].

В таблиці 8 наведені розрахункові значення збільшення коефіцієнта теплопровідності будівельних матеріалів в залежності від вмісту в них вологи.

Збільшення коефіцієнта теплопровідності будівельних матеріалів в залежності від вмісту в них вологи

Таблиця 8

№	Найменування матеріалу	Фактичний вміст вологи, %		Підвищення коефіцієнта теплопровідності, %
		по об'єму	по масі	
1	Цегла: повнотіла пустотіла	1	-	20
		2	-	12,5
2	Керамзитобетон, не ущільнений бетон	4	-	10
3	Бетон з замкнутими порами, силікатні камені, шлакові і пемзових матеріалів, шлакоблоки, бетон на цегельному бій, газо-, пінобетон, ксиоліт, засипки	5	-	12
4	гіпсові плити	2	-	12,5
5	Волокнисті матеріали: - мінеральні - рослинні	-	5	2
		-	15	0,7
6	Пінопласти	-	5	2

Розглянута спрощена методика оцінки опору теплопередачі зовнішніх огорожувальних конструкцій дозволяє виявити відповідність їх діючим нормативним вимогам та оперативно підібрати необхідний вид і товщину теплоізоляційного шару.

Приклад практичного застосування даної методики наведено в Розділі 3. Для детального дослідження теплозахисних властивостей огорожувальних конструкцій додатково необхідно виконувати розрахунки на тепlostійкість, повітропроникність і вологісний режим в згідно з ДБН В.2.6-31: 2006 «Теплова ізоляція будівель» [1] та Зміна №1 2013 ДБН В.2.6-31: 2006 [2].

В таблиці 9 наведені розрахункові значення для визначення точки роси в огорожувальних конструкцій.

Визначення точки роси

Таблиця 9

Температура, внутрішнього повітря t_e , $^{\circ}C$	Точки роси t_p , $^{\circ}C$ при вологості внутрішнього повітря φ_e , %							
	40	45	50	55	60	65	70	75
12	-1,04	0,44	1,9	3,25	4,48	5,63	6,7	7,71
13	-0,25	1,35	2,82	4,18	5,42	6,58	7,66	8,68
14	0,63	2,26	3,76	5,11	6,36	7,53	8,62	9,64
15	1,51	3,17	4,68	6,04	7,3	8,48	9,58	10,6
16	2,41	4,08	5,6	6,97	8,24	9,43	10,54	11,578
17	3,31	4,99	6,52	7,9	9,18	10,37	11,5	12,54
18	4,2	5,9	7,44	8,83	10,12	11,32	12,46	13,51
19	5,09	6,81	8,36	9,76	11,06	12,27	1,42	14,48
20	6,0	7,72	9,28	10,69	12,0	13,22	14,38	15,44
21	6,9	8,62	10,2	11,62	12,94	14,17	15,33	16,4
22	7,69	9,52	11,12	12,56	13,88	15,12	16,28	17,37
23	8,68	10,43	12,03	13,48	14,48	16,07	17,23	18,34
24	9,57	11,34	12,94	14,41	15,76	17,02	18,19	19,3
25	10,46	12,75	13,86	15,34	16,7	17,97	19,15	20,26

**3. ПРИКЛАДИ ТЕПЛОТЕХНІЧНИХ РОЗРАХУНКІВ
ОГОРОДЖУВАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ БУДІВЕЛЬ**

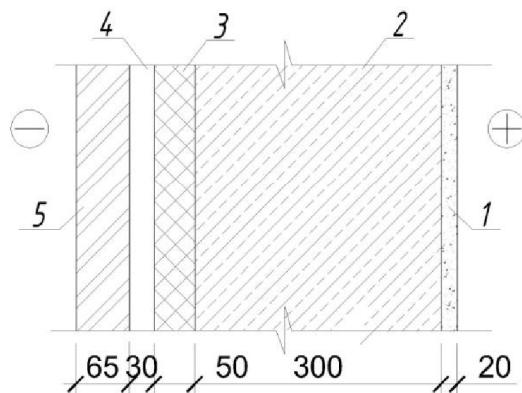
3.1. Теплотехнічний розрахунок зовнішньої стіни

Виконати оцінку опору теплопередачі та відповідності нормативним вимогам для зовнішньої багатошарової стіни житлового будинку.

Вихідні дані:

1. Стіна – з дрібнорозмірних елементів (пінобетон) з мінераловатним утеплювачем;
2. Географічний пункт будівництва – м. Одеса, Україна.

Розрахункова схема стіни:

1. Вапняно-піщана штукатурка, $\rho_0 = 1800 \text{ кг} / \text{м}^3$;
2. Пінобетон, $\rho_0 = 800 \text{ кг} / \text{м}^3$;
3. Мінераловатний утеплювач, $\rho_0 = 75 \text{ кг} / \text{м}^3$;
4. Повітряна прошарок;
5. Облицювальна цегла, $\rho_0 = 80 \text{ кг} / \text{м}^3$.

Розрахункові параметри для зовнішніх стін по ДБН В.2.6-31:2006.
«Теплова ізоляція будівель» стосовно до м. Одеса:

- температура зовнішнього повітря $t_u = -18^\circ\text{C}$;
- температура внутрішнього повітря $t_e = 20^\circ\text{C}$;
- відносна вологість внутрішнього повітря $\varphi_b = 55\%$;
- вологісний режим приміщення **нормальний**;

- умови експлуатації матеріалу зовнішнього огороження - **Б.**

Оскільки товщина зовнішнього огорожувального шару менше 250 мм то повітряний прошарок є вентильованим і разом з облицювальним шаром при визначені опору теплопередачі огорожувальної конструкції не бере участі.

Шари, що формують теплоізоляційну оболонку будівлі, мають наступні характеристики:

№ шару	Найменування матеріалів	δ_i , м	ρ_0 , кг/м ³	λ_i , Вт/м °C
1	Вапняно-піщана штукатурка	0,02	1800	0,93
2	Пінобетон	0,3	800	0,3
3	Мінераловатний утеплювач	0,05	80	0,064

Необхідно перевірити чи відповідає вимогам ДБН В.2.6-31:2006. «Теплова ізоляція будівель» опір теплопередачі прийнятої нами конструкції зовнішньої стіни будівлі та виконання умови: $R_{np} \geq R_{q\min}$

1. Розрахунковий опір теплопередачі зовнішньої стіни:

$$R_{np} = \frac{1}{a_e} + \frac{\delta_1}{\lambda_1} + \frac{\delta_2}{\lambda_2} + \frac{\delta_3}{\lambda_3} + \frac{1}{a_s} = \frac{1}{8,7} + \frac{0,02}{0,93} + \frac{0,3}{0,3} + \frac{0,05}{0,064} + \frac{1}{23} = 1,96 \text{ м}^2 \times ^0 C / Bm$$

Розрахунковий опір теплопередачі огорожувальної конструкції, $R_{np} = 1,96 \text{ м}^2 \times ^0 C / Bm$.

Економічно доцільний нормований опір теплопередачі зовнішньої стіни для м. Одеса $R_{q\min} = 2,8 \text{ м}^2 \times ^0 C / Bm$.

Так як умова $R_{np} \geq R_{q\min}$ не виконується, конструкція стіни не відповідає нормативним вимогам з економічно доцільного опору теплопередачі.

Забезпечити нормативне значення опору теплопередачі можливо шляхом влаштування збільшення товщини утеплювача. Необхідна товщина утеплювача визначається за формулою:

$$\delta_3 = \left(R_{q\min} - \frac{1}{a_s} - \frac{\delta_1}{\lambda_1} - \frac{\delta_2}{\lambda_2} - \frac{1}{a_s} \right) \times \lambda_3 = \left(2,8 - \frac{1}{8,7} - \frac{0,02}{0,93} - \frac{0,3}{0,3} - \frac{1}{23} \right) \times 0,064 = 0,106 \text{ м}$$

Приймаємо товщину утеплювача, кратну модулю 1/10М, що дає величину рівну 11см. З урахуванням нової товщині утеплювача опір теплопередачі зовнішньої стіни складе:

$$R_{np} = \frac{1}{a_s} + \frac{\delta_1}{\lambda_1} + \frac{\delta_2}{\lambda_2} + \frac{\delta_3}{\lambda_3} + \frac{1}{a_s} = \frac{1}{8,7} + \frac{0,02}{0,93} + \frac{0,3}{0,3} + \frac{0,11}{0,064} + \frac{1}{23} = 2,89 \text{ м}^2 \times {}^0C / Bm$$

Так як умова $R_{np} \geq R_{q\min}$ виконується, конструкція стіни відповідає нормативним вимогам ДБН В.2.6-31:2006. «Теплова ізоляція будівель» з економічно доцільного опору теплопередачі.

Температура внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції:

$$t_{en} = t_e - \left(\frac{t_e - t_3}{R_{np} a_s} \right) = 20 - \left(\frac{20 - (-18)}{2,89 \times 8,7} \right) = 18,5 {}^0C$$

2. Температурний перепад

Температурний перепад між температурою внутрішнього повітря і температурою внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції:

$$\Delta t_{np} = t_e - t_{en} = 20 - 18,5 = 1,5 {}^0C \leq \Delta t_{ce} = 4 {}^0C$$

що задовольняє нормативним вимогам.

3. Температура внутрішньої поверхні

Температура внутрішньої поверхні захисної конструкції повинна бути не нижче точки роси. У житлових будинках точка роси становить $t_{min} = 10,69 {}^0C$.

Розрахункова температура внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції $t_{en} = 18,5 {}^0C$ в перевищує мінімально допустиму $t_{min} = 10,69 {}^0C$

Отже прийнята конструкція зовнішньої стіни задовольняє висунутим до неї вимогам.

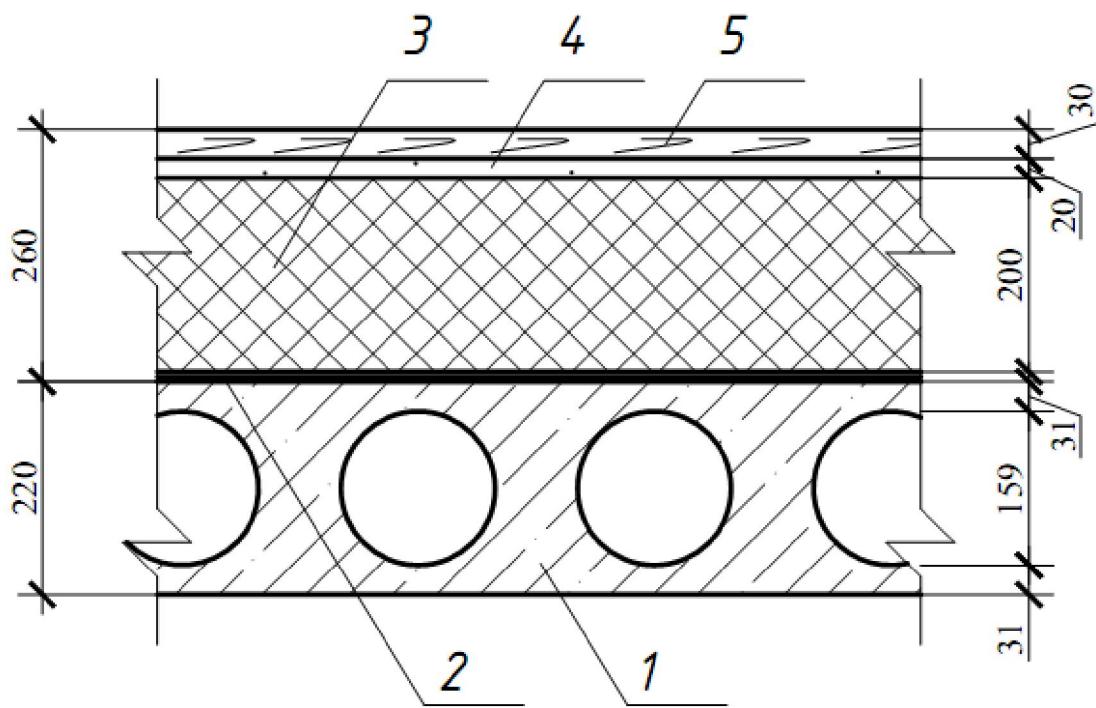
3.2. Теплотехнічний розрахунок горищного перекриття

Виконати оцінку опору теплопередачі та відповідності нормативним вимогам для горищного перекриття житлового будинку (з неопалювальним горищем).

Вихідні дані:

1. Горищне перекриття – залізобетонна плита з пінополістирольним утеплювачем;
2. Географічний пункт будівництва – м. Одеса, Україна.

Розрахункова схема перекриття:

1. Плита залізобетонна, $\rho_0 = 2500 \text{ кг} / \text{м}^3$;
2. Пароізоляція (полівінілхлоридна плівка), $\rho_0 = 800 \text{ кг} / \text{м}^3$;
3. Утеплювач пінополістирольні плити, $\rho_0 = 35 \text{ кг} / \text{м}^3$;
4. Шар цементно-пісчаного розчину, $\rho_0 = 800 \text{ кг} / \text{м}^3$;

5. Ходові дошки, $\rho_0 = 500 \text{ кг} / \text{м}^3$

Розрахункові параметри для покриття по ДБН В.2.6-31:2006. «Теплова ізоляція будівель» стосовно до м. Одеса:

- температура зовнішнього повітря $t_u = -18^\circ\text{C}$;
- температура внутрішнього повітря $t_e = 20^\circ\text{C}$;
- відносна вологість внутрішнього повітря $\varphi_b = 55\%$;
- вологісний режим приміщення **нормальній**;
- умови експлуатації матеріалу огороження - **Б.**

Шари, що формують теплоізоляційну оболонку будівлі, мають наступні характеристики:

№ шару	Найменування матеріалів	$\delta_i, \text{м}$	$\rho_0, \text{кг} / \text{м}^3$	$\lambda_i, \text{Вт} / \text{м} ^0\text{C}$
1	Плита залізобетонна	0,22	2500	1,94
2	Утеплювач пінополістирол	0,20	35	0,037
3	Цементно-піщана стяжка	0,02	1600	0,7
4	Ходові дошки	0,03	500	0,14

Необхідно перевірити чи відповідає вимогам ДБН В.2.6-31:2006. «Теплова ізоляція будівель» опір теплопередачі прийнятої нами конструкції горищного перекриття будівлі та виконання умови: $R_{np} \geq R_{q\min}$

1. Розрахунковий опір теплопередачі горищного перекриття:

$$R_{np} = \frac{1}{a_e} + \frac{\delta_1}{\lambda_1} + \frac{\delta_2}{\lambda_2} + \frac{\delta_3}{\lambda_3} + \frac{1}{a_s} = \frac{1}{8,7} + \frac{0,22}{1,94} + \frac{0,10}{0,037} + \frac{0,02}{0,7} + \frac{0,03}{0,14} + \frac{1}{12} = 3,25 \text{ м}^2 \times ^0\text{C} / \text{Bm}$$

Таким чином, розрахунковий опір теплопередачі горищного перекриття становить $R_{np} = 3,25 \text{ м}^2 \times ^0\text{C} / \text{Bm}$.

Економічно доцільний нормований опір теплопередачі горищного перекриття для м. Одеса (табл.1, п.4) $R_{q\min} = 4,5 \text{ м}^2 \times ^0\text{C} / \text{Bm}$ [2].

Оскільки умова $R_{np} \geq R_{q\min}$ не виконується, конструкція перекриття не відповідає нормативним вимогам з економічно доцільного опору теплопередачі.

Забезпечити нормативне значення опору теплопередачі можливо шляхом збільшення товщини утеплювача. Необхідна товщина утеплювача визначається за формулою:

$$\delta_3 = \left(R_{q\min} - \frac{1}{a_a} - \frac{\delta_1}{\lambda_1} - \frac{\delta_2}{\lambda_2} - \frac{1}{a_c} \right) \times \lambda_3 = \left(4,5 - \frac{1}{8,7} - \frac{0,22}{1,94} - \frac{0,10}{0,037} - \frac{0,02}{0,7} - \frac{0,03}{0,14} - \frac{1}{12} \right) \times 0,037 = 0,046 \text{ i}$$

Приймаємо товщину утеплювача, кратну модулю 1/10М, що дає величину додаткового шару утеплювача рівну 5 см. З урахуванням нової товщині утеплювача опір теплопередачі горищного перекриття складе:

$$R_{np} = \frac{1}{a_a} + \frac{\delta_1}{\lambda_1} + \frac{\delta_2}{\lambda_2} + \frac{\delta_3}{\lambda_3} + \frac{1}{a_c} = \frac{1}{8,7} + \frac{0,22}{1,94} + \frac{0,15}{0,037} + \frac{0,02}{0,7} + \frac{0,03}{0,14} + \frac{1}{12} = 4,61 \text{ m}^2 \times^0 C / Bm$$

Оскільки умова $R_{np} \geq R_{q\min}$ виконується, конструкція горищного перекриття відповідає нормативним вимогам ДБН В.2.6-31:2006 «Теплова ізоляція будівель» з економічно доцільного опору теплопередачі.

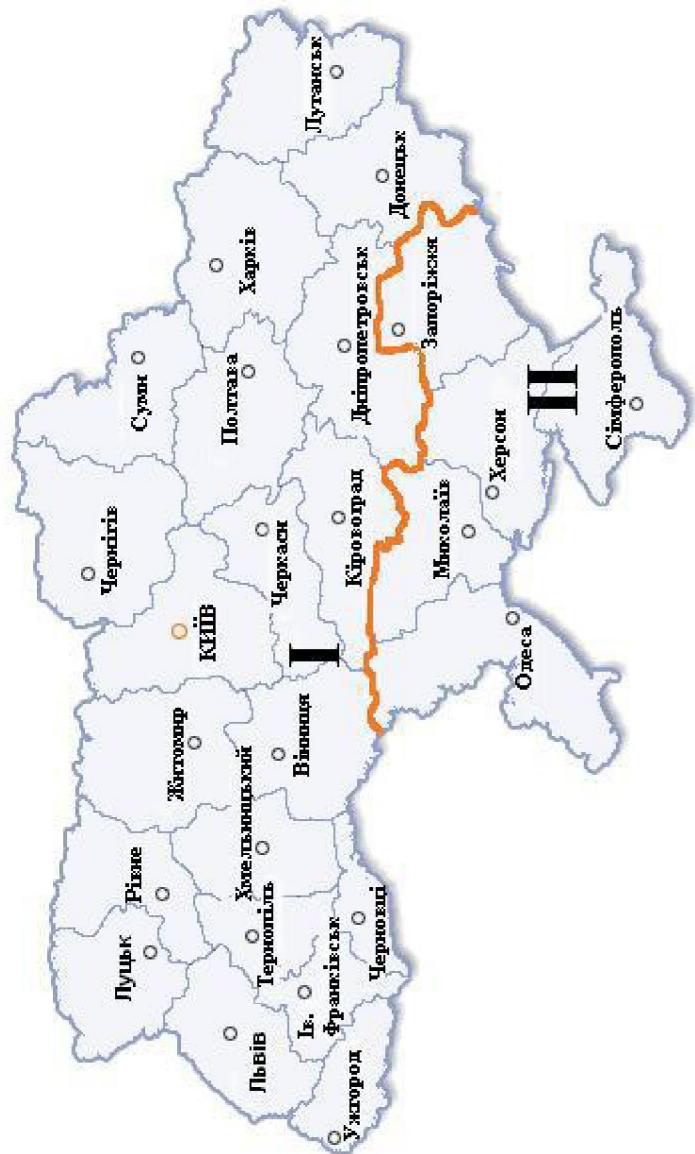
4. ЛІТЕРАТУРА

1. ДБН В.2.6-31: 2006. «Теплова ізоляція будівель».
2. Зміна №1 від 01 липня 2013р до ДБН В.2.6-31:2006. «Теплова ізоляція будівель».
3. Савйовский В.В., Чернявская И.В. Оценка технического состояния строительных конструкций реконструируемых зданий. – Х.: Ватерпас, 2002. – 209 с.
4. СНиП 2.01.01-82. Строительная климатология и геофизика.
5. Методичні вказівки по теплотехнічному розрахунку зовнішніх огорожувальних конструкцій будівель різного призначення. Укладачі: канд. техн. наук, проф. Глікман М.Т., асс. Арсірій А.М.
6. Гликман М.Т., Грибонос Е.И., Синько О.А. Особенности сравнительной оценки стеновых ограждений зданий при экспертной оценке недвижимости в современных условиях/ Вісник ОДАБА. Вип.9.- Одеса, 2003.- с.54-59.
7. Глікман М.Т., Кошлатий О.Б., Вітвицька Є.В. Основи будівельної фізики сільських споруд. – К.:Урожай, 1995.
8. ДБН Б.2.2-9-9:2009 Громадські будівлі та споруди. Основні положення
9. ДБН В.2.2-15-2005. Жилые здания. Основные положения
10. Блази В. Справочник проектировщика. Строительная физика. – М.:Техносфера, 2004. – 480 с.
11. Ильинский В.М. Строительная теплофизика (ограждающие конструкции и микроклимат зданий). Уч. пособие для инж.-строит. вузов. – М.: «Высшая школа», 1974. – 320 с.
12. Кошлатий О.Б., Ільченко В.В. Теплотехнічні розрахунки огорожувальних конструкцій будівель: Навчальний посібник. – Полтава, ПНТУ, 2002. – 57с.
13. Майнерт З. Теплозащита жилых зданий / Пер. с нем. В.Г.Бердичевского; Под ред. А.Н.Малазова, А.А.Будиловича. – М.: Стройиздат, 1985. – 208с.
14. Світлопрозорі огороження будинків. Навч.посібник /О.Л. Підгорний, І.М. Щепетова, О.В. Сергейчук та ін. - К.: Видавець Домашевська О.А., 2005. - 282 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

КАРТА-СХЕМА ТЕМПЕРАТУРНИХ ЗОН УКРАЇНИ

Примітка

	кількість градусо-діб опалювального періоду, D_d
I зона	більше ніж 3501 градусо-діб
II зона	менше ніж 3500 градусо-діб

ДОДАТОК Б

Розрахункові теплофізичні характеристики будівельних матеріалів Значення розрахункових теплофізичних характеристик

№ п/п	Назва матеріалу	Характеристика в сухому стані			Розрахунковий вміст вологості по масі в умовах експлуатації $w, \%$	Розрахункові характеристики в умовах експлуатації					
		ρ_b , щільність, $\text{кг}/\text{м}^3$	c_0 питома теплоємність $\text{кДж}/(\text{кг} \text{K})$	λ_b , теплопровідність $\text{Вт}/(\text{м} \text{K})$		теплопровідність, λ_p , $\text{Вт}/(\text{м K})$		кофіцієнт теплозасвоєння, s , $\text{Вт}/(\text{м}^2 \text{K})$		μ , кофіцієнт паропроникності, $\text{МГ}/(\text{м год Па})$	
						A	B	A	B		
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1. ТЕПЛОІЗОЛЯЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ											
Волокнисті матеріали											
1	Плити з мінеральної вати на синтетичному зв'язуючому негофрованої структури	75	0,84	0,047	2	5	0,055	0,062	0,55	0,61	0,55
		125	0,84	0,049	2	5	0,060	0,070	0,73	0,82	0,49
		150	0,84	0,044	2	5	0,055	0,066	0,75	0,87	0,45
		175	0,84	0,046	2	5	0,058	0,072	0,83	0,98	0,41
		200	0,84	0,049	2	5	0,064	0,081	0,93	1,11	0,37
2	Плити з мінеральної вати на синтетичному зв'язуючому гофрованої структури	175	0,84	0,051	2	5	0,065	0,079	0,88	1,04	0,40
		200	0,84	0,053	2	5	0,071	0,087	0,98	1,16	0,36
3	Плити мінераловатні гофрованої структури	70	0,84	0,042	2	5	0,050	0,055	0,49	0,54	0,54
		100	0,84	0,043	2	5	0,053	0,060	0,60	0,68	0,48
		170	0,84	0,045	2	5	0,059	0,070	0,82	0,97	0,41
4	Плити з мінеральної вати на синтетичному зв'язуючому (вміст зв'язуючого за масою від 6,5% до 8,0 %)	150	0,84	0,044	2	5	0,054	0,064	0,76	0,88	0,45
		170	0,84	0,045	2	5	0,055	0,065	0,82	0,97	0,42
		180	0,84	0,046	2	5	0,056	0,066	0,86	1,02	0,40
5	Плити з мінеральної вати на синтетичному зв'язуючому (вміст зв'язуючого за масою від 4,0% до 5,0 %)	20	0,84	0,044	0,5	1,0	0,048	0,049	0,25	0,26	0,56
		30	0,84	0,043	0,5	1,0	0,046	0,047	0,30	0,31	0,55
		50	0,84	0,042	0,5	1,0	0,045	0,046	0,39	0,40	0,54
		80	0,84	0,041	0,5	1,0	0,044	0,045	0,50	0,53	0,49
		110	0,84	0,042	0,5	1,0	0,045	0,047	0,56	0,57	0,45
		190	0,84	0,043	0,5	1,0	0,047	0,052	0,78	0,82	0,32
6	Плити з мінеральної вати на синтетичному зв'язуючому (вміст зв'язуючого за масою від 3,5% до 4,2 %)	30	0,84	0,04	0,5	1,0	0,044	0,045	0,29	0,30	0,55
		50	0,84	0,039	0,5	1,0	0,041	0,042	0,36	0,37	0,52
		70	0,84	0,037	0,5	1,0	0,039	0,040	0,42	0,43	0,50
		110	0,84	0,038	0,5	1,0	0,043	0,044	0,55	0,56	0,45
		140	0,84	0,039	0,5	1,0	0,044	0,045	0,62	0,61	0,41
		180	0,84	0,040	0,5	1,0	0,047	0,048	0,72	0,75	0,34
		220	0,84	0,041	0,5	1,0	0,048	0,050	0,81	0,84	0,32
7	Плити негорючі теплоізоляційні базальто- волокнисті	40	0,84	0,045	2	5	0,053	0,059	0,58	0,66	0,53
		90	0,84	0,041	2	5	0,050	0,054	0,48	0,54	0,50
8	Мати прошивні із мінеральної вати теплоізоляційні	75	0,84	0,048	2	5	0,060	0,064	0,55	0,61	0,49
		125	0,84	0,050	2	5	0,064	0,070	0,73	0,82	0,30
9	Мати мінераловатні прошивні будівельні	70	0,84	0,041	2	5	0,049	0,054	0,48	0,54	0,49
		95	0,84	0,043	2	5	0,053	0,059	0,58	0,66	0,40
10	Мати прошивні теплоізоляційні	50	0,84	0,038	2	5	0,045	0,048	0,39	0,43	0,59
11	Плити зі скляного штапельного волокна	30	0,84	0,047	2	5	0,061	0,065	0,35	0,39	0,61
		75	0,84	0,047	2	5	0,062	0,067	0,56	0,62	0,58

№ п/п	Назва матеріалу	Характеристика в сухому стані			Розрахунковий вміст вологості по масі в умовах експлуатації $w, \%$	Розрахункові характеристики в умовах експлуатації							
		ρ_b , щільність, кг/м ³	c_p , питома теплопровідність кДж/(кг К)	λ_b , теплопровідність Вт/(м К)		А		Б		А		μ , коефіцієнт паропроникності, МГ/(м год Па)	
						A	B	A	B	A	B	A, Б	
	1	2	4	5		6	7	8	9	10	11	12	
	одержуваного вертикальним роздувом	160	0,84	0,052		2	5	0,064	0,070	0,83	0,93	0,53	
		190	0,84	0,057		2	5	0,070	0,073	0,95	1,03	0,50	
12	Плити зі скляного штапельного волокна одержуваного центрифугально- фільтрно дутьевим способом (ЦФДС) (вміст зв'язуючого за масою від 3,5% до 4,0 %)	15	0,84	0,040		1	4	0,050	0,051	0,21	0,23	0,61	
		55	0,84	0,038		1	4	0,045	0,048	0,38	0,42	0,49	
		140	0,84	0,040		1	4	0,049	0,051	0,66	0,73	0,41	
13	Плити зі скляного штапельного волокна одержуваного ЦФДС (вміст зв'язуючого за масою від 4,0% до 4,5 %)	20	0,84	0,039		1	3	0,043	0,047	0,25	0,27	0,55	
		80	0,84	0,037		1	4	0,042	0,049	0,48	0,52	0,47	
14	Мати зі скляного штапельного волокна одержуваного ЦФДС (вміст зв'язуючого за масою від 3,5% до 4,0 %)	10	0,84	0,043		1	4	0,050	0,053	0,18	0,19	0,55	
15	Мати зі скляного штапельного волокна одержуваного ЦФДС (вміст зв'язуючого за масою від 4,0% до 4,5 %)	10	0,84	0,046		1	3	0,051	0,054	0,19	0,20	0,69	
		15	0,84	0,043		1	3	0,047	0,052	0,23	0,24	0,60	
16	Мати зі скляного штапельного волокна одержуваного вертикальним роздувом	25	0,84	0,047		2	5	0,061	0,065	0,32	0,35	0,62	
		35	0,84	0,047		2	5	0,060	0,064	0,38	0,41	0,60	
		40	0,84	0,047		2	5	0,061	0,065	0,45	0,49	0,60	
17	Вироби теплоізоляційні скловолокнисті	45	0,84	0,037		2	5	0,044	0,046	0,36	0,40	0,60	
18	Вата мінеральна	80	0,84	0,045		2	5	0,060	0,064	0,55	0,61	0,40	
		100	0,84	0,050		2	5	0,064	0,070	0,71	0,80	0,30	
1.2. Полімерні матеріали													
19	Плити пінополістирольні	15	1,34	0,040		2	10	0,045	0,055	0,28	0,33	0,05	
		25	1,34	0,038		2	10	0,043	0,053	0,34	0,40	0,05	
		35	1,34	0,037		2	10	0,041	0,050	0,40	0,46	0,05	
		50	1,34	0,034		2	10	0,040	0,045	0,46	0,53	0,05	
20	Плити пінополістирольні екструзійні	50	1,34	0,033		2	10	0,038	0,043	0,47	0,54	0,02	
		80	1,34	0,035		2	10	0,041	0,049	0,59	0,73	0,02	
21	Плити пінополістирольні екструзійні	20	1,34	0,037		2	10	0,039	0,041	0,29	0,32	0,02	
		25	1,34	0,036		2	10	0,038	0,040	0,32	0,36	0,02	
		30	1,34	0,035		2	10	0,037	0,039	0,34	0,39	0,02	
22	Плити пінополістирольні екструзійні	39	1,45	0,034		1	2	0,037	0,037	0,40	0,40	0,025	
23	Блоки пінополістирольні	20	1,45	0,038		2	10	0,044	0,045	0,24	0,35	0,04	
		30	1,45	0,035		2	10	0,041	0,043	0,29	0,42	0,04	
24	Вироби з жорсткого пінополіуретану	40	1,47	0,029		2	5	0,040	0,040	0,40	0,42	0,05	
		60	1,47	0,035		2	5	0,041	0,041	0,53	0,55	0,05	
		80	1,47	0,041		2	5	0,050	0,050	0,67	0,70	0,05	
25	Плити з резольно- формальдегідного пінопласта	40	1,68	0,038		5	20	0,041	0,060	0,48	0,66	0,23	
		50	1,68	0,041		5	20	0,050	0,064	0,59	0,77	0,23	
		100	1,68	0,047		5	20	0,052	0,076	0,85	1,18	0,15	

№ п/п	Назва матеріалу	Характеристика в сухому стані			Розрахунковий вміст вологості по масі в умовах експлуатації $w, \%$		Розрахункові характеристики в умовах експлуатації				
		ρ_b , щільність, kg/m^3	c_p , питома теплопровідність кДж/(кг К)	λ_b , теплопровідність $\text{Вт}/(\text{м К})$			теплопровідність, λ_p , $\text{Вт}/(\text{м К})$	коєфіцієнт теплозасвоєння, s , $\text{Вт}/(\text{м}^2\text{К})$			
		1	2	4	5	A	B	A	B	A	A,B
1											
26	Вироби зі спіненої карбомідно-формальдегідної смоли	15	1,68	0,047	7	30	0,058	0,064	0,27	0,34	0,51
		25	1,68	0,043	7	30	0,063	0,074	0,36	0,47	0,42
		30	1,68	0,041	7	30	0,070	0,085	0,42	0,56	0,40
27	Вироби зі спіненого пінополіетілену	30	1,34	0,043	2	5	0,044	0,047	0,30	0,33	0,02
		50	1,34	0,039	2	5	0,042	0,045	0,38	0,41	0,02
28	Вироби зі спіненого хімічно сшитого пінополіетілену	30	1,34	0,038	2	5	0,042	0,043	0,38	0,40	0,02
1.3. Вироби з природної органічної і неорганічної сировини											
29	Вироби перлітофосфогельзові	200	1,05	0,064	3	12	0,070	0,090	1,10	1,43	0,23
		300	1,05	0,076	3	12	0,080	0,120	1,43	2,02	0,20
30	Блоки полістиролбетонні стінові	200	1,06	0,065	4	8	0,070	0,080	1,12	1,28	0,12
		300	1,06	0,085	4	8	0,090	0,110	1,55	1,83	0,10
		600	1,06	0,145	4	8	0,175	0,200	3,07	3,49	0,068
31	Вироби теплоізоляційні перлітоцементні та перлітогипсові	300	0,84	0,075	10	15	0,098	0,108	0,92	1,26	0,198
		450	0,84	0,086	10	15	0,118	0,202	1,89	2,63	0,18
32	Вироби перлітобентонітові теплоізоляційні	250	0,84	0,072	10	15	0,083	0,091	1,38	1,55	0,20
		300	0,84	0,082	10	15	0,098	0,110	1,64	1,85	0,15
		400	0,84	0,110	10	15	0,140	0,160	2,26	2,59	0,10
33	Блоки перлітобетонні стінові	500	0,84	0,084	10	15	0,110	0,130	2,24	2,63	0,33
		600	0,84	0,090	10	15	0,120	0,140	2,57	3,01	0,30
		650	0,84	0,093	10	15	0,130	0,150	2,78	3,22	0,29
34	Вироби цементополістирольні	250	0,84	0,066	4	8	0,09	0,1	1,29	1,45	0,1
		300	0,84	0,076	4	8	0,10	0,11	1,53	1,74	0,095
		400	0,84	0,096	4	8	0,12	0,15	2,02	2,33	0,08
		500	0,84	0,116	4	8	0,14	0,19	2,53	2,95	0,070
		550	0,84	0,126	4	8	0,15	0,21	2,78	3,28	0,068
35	Піноскло	160	0,84	0,059	0,5	1	0,060	0,061	0,80	0,81	0
36	Блоки кремнезитоцементні	300	0,84	0,073	3	6	0,08	0,086	1,30	1,43	0,29
		400	0,84	0,083	3	6	0,09	0,096	1,59	1,75	0,23
		500	0,84	0,093	3	6	0,10	0,11	1,87	2,1	0,17
37	Вироби з арболіту на портландцементі	300	2,30	0,07	10	15	0,11	0,14	2,56	2,99	0,30
		400	2,30	0,08	10	15	0,13	0,16	3,21	3,70	0,26
		600	2,30	0,12	10	15	0,18	0,23	4,63	5,43	0,11
		800	2,30	0,16	10	15	0,24	0,3	6,17	7,16	0,11
38	Плити теплоізоляційні очеретяні	200	2,30	0,06	10	15	0,07	0,09	1,67	1,96	0,49
		300	2,30	0,07	10	15	0,09	0,14	2,31	2,99	0,45
39	Вироби перлітобітумні теплоізоляційні	300	1,68	0,087	1	2	0,09	0,099	1,84	1,95	0,04
		400	1,68	0,111	1	2	0,12	0,13	2,45	2,59	0,04
40	Плити деревноволокнисті та деревно-стружечні	200	2,30	0,06	10	12	0,07	0,08	1,67	1,81	0,24
		400	2,30	0,08	10	12	0,11	0,13	2,95	3,26	0,19
		600	2,30	0,11	10	12	0,13	0,16	3,93	4,43	0,13
		800	2,30	0,13	10	12	0,19	0,23	5,49	6,13	0,12
		1000	2,30	0,15	10	12	0,23	0,29	6,75	7,7	0,12
1.4. Бетони теплоізоляційні											
41	Бетони ніздрюваті	200	0,84	0,065	4	6	0,069	0,074	1,01	1,08	0,28

№ п/п	Назва матеріалу	Характеристика в сухому стані			Розрахунковий вміст вологості по масі в умовах експлуатації $w, \%$	Розрахункові характеристики в умовах експлуатації				
		ρ_b , щільність, kg/m^3	c_p , питома теплоємність кДж/(кг К)	λ_b , теплопровідність $\text{Вт}/(\text{м К})$		теплопровідність, λ_p , $\text{Вт}/(\text{м К})$	кофіцієнт теплозасвоєння, s , $\text{Вт}/(\text{м}^2\text{К})$			
1	2	4	5	A	B	A	B	A	B	A,B
		300	0,84	0,08	4	6	0,09	0,10	1,41	1,48
		400	0,84	0,10	4	6	0,11	0,13	1,84	2,1
		500	0,84	0,12	4	6	0,15	0,16	2,38	2,48
42	Вермікулітобетон	400	0,84	0,09	8	13	0,11	0,13	1,94	2,29
		600	0,84	0,14	8	13	0,16	0,17	2,87	3,21
		800	0,84	0,21	8	13	0,23	0,26	3,97	4,58
1.5. Матеріали теплоізоляційні засипні										
43	Щебінь перлітовий	300	0,84	0,112	1	2	0,115	0,12	1,42	1,51
44	Гравій шлаковий	300	0,84	0,112	1	3	0,12	0,13	1,56	1,65
45	Щебінь шлаковий	350	0,84	0,162	1	3	0,17	0,19	2,00	2,16
46	Щебінь вермікулітовий	250	0,84	0,112	2	3	0,13	0,15	1,48	1,62
47	Гравій керамзитовий	200	0,84	0,099	2	3	0,11	0,12	1,22	1,3
		300	0,84	0,14	2	3	0,12	0,13	1,56	1,66
		400	0,84	0,12	2	3	0,13	0,14	1,87	1,99
		600	0,84	0,14	2	3	0,17	0,2	2,62	2,91
		800	0,84	0,18	2	3	0,21	0,23	3,36	3,6
48	Щебінь шлакопемзовый	400	0,84	0,17	2	3	0,21	0,23	2,35	2,52
49	Пісок вермікулітовий	100	0,84	0,064	1	3	0,076	0,08	0,7	0,75
		200	0,84	0,076	1	3	0,09	0,11	1,08	1,24
50	Пісок для будівельних робіт	1600	0,84	0,35	1	2	0,47	0,58	6,95	7,91
1.6. Розчини теплоізоляційні										
51	Растворы цементноперлитовые	600	0,84	0,14	10	15	0,19	0,23	3,24	3,84
		800	0,84	0,16	7	12	0,21	0,26	3,73	4,51
		1000	0,84	0,21	7	12	0,26	0,30	4,64	5,42
52	Растворы гипсоперлитовые	400	0,84	0,09	6	10	0,13	0,15	2,03	2,35
		500	0,84	0,12	6	10	0,15	0,19	2,44	2,95
53	Растворы цементно- кремнезитовые	200	0,84	0,063	4	8	0,072	0,08	1,03	1,17
		300	0,84	0,073	4	8	0,082	0,09	1,34	1,52
54	Растворы цементно-шлаковые	1200	0,84	0,35	2	4	0,47	0,58	6,16	7,15
		1400	0,84	0,41	2	4	0,52	0,64	7,0	8,11
55	Растворы цементно- пенополістирольные	600	0,84	0,10	4	10	0,12	0,17	2,33	3,06
2. КОНСТРУКЦІЙНО - ТЕПЛОІЗОЛЯЦІЙНІ МАТЕРІАЛІ										
2.1. Бетони ніздрюваті										
56	Бетони ніздрюваті	500	0,84	0,12	4	6	0,15	0,16	2,38	2,48
		600	0,84	0,13	4	6	0,16	0,18	2,65	2,9
		700	0,84	0,18	6	8	0,24	0,27	3,66	3,98
		800	0,84	0,21	6	8	0,27	0,30	4,16	4,51
		900	0,84	0,24	6	8	0,33	0,36	4,82	5,23
		1000	0,84	0,29	8	12	0,38	0,44	5,72	6,59
		1100	0,84	0,34	10	15	0,45	0,51	6,74	7,74
		1200	0,84	0,38	10	15	0,49	0,55	7,37	8,48
57	Газо-та пінозолобетон	1000	0,84	0,23	15	22	0,44	0,5	6,86	8,01
		1200	0,84	0,29	15	22	0,52	0,58	8,17	9,46
2.2. Бетони легені										
58	Керамзитобетон на керамзитовому піску	500	0,84	0,14	5	10	0,17	0,23	2,55	3,25
		600	0,84	0,16	5	10	0,20	0,26	3,03	3,78
		800	0,84	0,21	5	10	0,24	0,31	3,83	4,77

№ п/п	Назва матеріалу	Характеристика в сухому стані			Розрахунковий вміст вологості по масі в умовах експлуатації $w, \%$	Розрахункові характеристики в умовах експлуатації						
		ρ_b , щільність, kg/m^3	c_p , питома теплопровідність кДж/(кг К)	λ_b , теплопровідність $\text{Bt}/(\text{m K})$		теплопровідність, λ_p , $\text{Bt}/(\text{m K})$		кофіцієнт теплозасвоєння, s , $\text{Bt}/(\text{m}^2\text{K})$		μ , кофіцієнт паропроникності, $\text{mg}/(\text{m год Па})$		
						А	Б	А	Б	А	Б	
	1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		1000	0,84	0,27	5	10	0,33	0,41	5,03	6,13	0,14	
		1200	0,84	0,36	5	10	0,44	0,52	6,36	7,57	0,11	
		1400	0,84	0,47	5	10	0,56	0,65	7,75	9,14	0,098	
		1600	0,84	0,58	5	10	0,67	0,79	9,06	10,77	0,09	
		1800	0,84	0,66	5	10	0,80	0,92	10,5	12,33	0,09	
59	Керамзитобетон на кварцовому піску з поризацією	800	0,84	0,23	4	8	0,29	0,35	4,13	4,9	0,075	
		1000	0,84	0,33	4	8	0,41	0,47	5,49	6,35	0,075	
		1200	0,84	0,41	4	8	0,52	0,58	6,77	7,72	0,075	
60	Керамзитобетон на перлітовому піску	800	0,84	0,22	9	13	0,29	0,35	4,54	5,32	0,17	
		1000	0,84	0,28	9	13	0,35	0,41	5,57	6,43	0,15	
61	Керамзитошлакобетон	1000	0,84	0,25	4	8	0,33	0,41	5,06	5,91	0,15	
62	Перлітобетон	600	0,84	0,12	10	15	0,19	0,23	3,24	3,84	0,3	
		800	0,84	0,16	10	15	0,27	0,33	4,45	5,32	0,26	
		1000	0,84	0,22	10	15	0,33	0,38	5,5	6,38	0,19	
		1200	0,84	0,29	10	15	0,44	0,5	6,96	8,01	0,15	
63	Шлакопемзобетон	1000	0,84	0,23	5	8	0,31	0,37	4,87	5,63	0,11	
		1200	0,84	0,29	5	8	0,37	0,44	5,83	6,73	0,11	
		1400	0,84	0,35	5	8	0,44	0,52	6,87	7,9	0,098	
		1600	0,84	0,41	5	8	0,52	0,63	7,98	9,29	0,09	
64	Бетон на доменних гранулюваних шлаках	1200	0,84	0,35	5	8	0,47	0,52	6,57	7,31	0,11	
		1400	0,84	0,41	5	8	0,52	0,58	7,46	8,34	0,098	
		1600	0,84	0,47	5	8	0,58	0,64	8,43	9,37	0,09	
65	Бетон на зольному гравії	1000	0,84	0,24	5	8	0,30	0,35	4,79	5,48	0,12	
		1200	0,84	0,35	5	8	0,41	0,47	6,14	6,95	0,11	
		1400	0,84	0,47	5	8	0,52	0,58	7,46	8,34	0,09	

2.3. Вироби гіпсові

66	Плити з гіпсу	1000	0,84	0,23	4	6	0,29	0,35	4,62	5,28	0,11
		1200	0,84	0,35	4	6	0,41	0,47	6,01	6,7	0,1
67	Листи гіпсокартонні	800	0,84	0,15	4	6	0,19	0,21	3,34	3,66	0,075

2.4. Вироби бетонні

68	Блоки кремнезитоцементні	700	0,84	0,2	4	8	0,21	0,23	3,28	3,63	0,19
		800	0,84	0,21	4	8	0,22	0,24	3,59	4,05	0,17
		1000	0,84	0,23	4	8	0,23	0,27	4,28	4,81	0,13
		1200	0,84	0,25	4	8	0,27	0,29	4,87	5,45	0,11

2.5. Деревина і вироби з неї

69	Сосна та ялина поперек волокон	500	2,3	0,09	15	20	0,14	0,18	3,87	4,54	0,06
70	Сосна та ялина уздовж волокон	500	2,3	0,18	15	20	0,29	0,35	5,56	6,33	0,32
71	Дуб поперек волокон	700	2,3	0,10	10	15	0,18	0,23	5,0	5,86	0,05
72	Дуб уздовж волокон	700	2,3	0,23	10	15	0,35	0,41	6,9	7,83	0,3
73	Фанера клеєна	600	2,3	0,12	10	13	0,15	0,18	4,22	4,73	0,02
74	Картон облицювальний	1000	2,3	0,18	5	10	0,21	0,23	6,2	6,75	0,06
75	Картон будівельний багатошаровий	650	2,3	0,13	6	12	0,15	0,18	4,26	4,89	0,083

№ п/п	Назва матеріалу	Характеристика в сухому стані			Розрахунковий вміст вологості по масі в умовах експлуатації $w, \%$			Розрахункові характеристики в умовах експлуатації					
		ρ_b , щільність, kg/m^3	c_p питома теплоємність кДж/(кг К)	λ_b , тепlopровідність $\text{Вт}/(\text{м К})$				A	B	A	B	A	B
		1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

2.6. Цегляна кладка з пустотної цеглини

76	Керамічної порожнистої густиною 1400 kg/m^3 (брутто) на цементно-піщаному розчині	1600	0,88	0,47	1	2	0,58	0,64	7,91	8,48	0,14
77	Керамічної порожнистої густиною 1300 kg/m^3 (брутто) на цементно-піщаному розчині	1400	0,88	0,41	1	2	0,52	0,58	7,01	7,56	0,16
78	Керамічної порожнистої густиною 1000 kg/m^3 (брутто) на цементно-піщаному розчині	1200	0,88	0,35	1	2	0,47	0,52	6,16	6,62	0,17

2.7. Кладка бетонних виробів

79	З блоків керамзитошлакобетонних на цементно-піщаному розчині густиною 800 kg/m^3 (брутто) густиною 850 kg/m^3 (брутто)	1400	0,88	0,34	1	2	0,46	0,51	5,95	6,41	0,15
		1350	0,88	0,31	1	2	0,37	0,43	5,06	5,91	0,15
80	З блоків кремнезитоцементних на вапняному розчині із сіпорового та кварцового піску	400	0,88	0,085	3	6	0,09	0,092	1,62	1,74	0,22

3. КОНСТРУКТИВНІ МАТЕРІАЛИ

3.1. Бетонні конструктивні

81	Залізобетон	2500	0,84	1,69	2	3	1,92	2,04	17,98	18,95	0,03
82	Бетон на гравію або щебені з природного каменю	2400	0,84	1,51	2	3	1,74	1,86	16,77	17,88	0,03

3.2. Розчини будівельні

83	Розчин цементно-піщаний	1600	0,84	0,47	2	4	0,70	0,81	8,69	9,76	0,12
84	Розчин складний (пісок, вапно, цемент)	1700	0,84	0,52	2	4	0,70	0,87	8,95	10,42	0,098
85	Розчин вапняно-піщаний	1800	0,84	0,58	2	4	0,76	0,93	9,6	11,09	0,09

3.3. Облицювання природним каменем і керамічною плиткою

86	Плити та вироби з природного каменю: - граніт, гнейс та базальт	2800	0,88	3,49	0	0	3,49	3,49	25,04	25,04	0,008	
		2800	0,88	2,91	0	0	2,91	2,91	22,86	22,86	0,008	
87		1600	0,88	0,58	2	3	0,73	0,81	9,06	9,75	0,09	
		1800	0,88	0,70	2	3	0,93	1,05	10,85	11,77	0,075	
88	-вапняк	2000	0,88	0,93	2	3	1,16	1,28	12,77	13,7	0,06	
		1000	0,88	0,21	3	5	0,24	0,29	4,2	4,8	0,11	
		1200	0,88	0,27	3	5	0,35	0,41	5,55	6,25	0,11	
		1400	0,88	0,33	3	5	0,43	0,52	6,64	7,6	0,098	
		1600	0,88	0,41	3	5	0,52	0,64	7,81	9,02	0,09	
		1800	0,88	0,56	3	5	0,7	0,81	9,61	10,76	0,083	
89		2000	0,88	0,76	3	5	0,93	1,05	11,68	12,92	0,075	
		2000	0,88	0,89	3	5	0,96	1,1	11,63	12,55	0,06	
90	Плити керамічні для підлоги	2000	0,88	0,89	3	5	0,96	1,1	11,63	12,55	0,06	

№ п/п	Назва матеріалу	Характеристика в сухому стані			Розрахунковий вміст вологості по масі в умовах експлуатації $w, \%$		Розрахункові характеристики в умовах експлуатації				
		ρ_b , щільність, $\text{кг}/\text{м}^3$	c_p , питома теплосмінність $\text{кДж}/(\text{кг К})$	λ_b , тепlopровідність $\text{Вт}/(\text{м К})$			коєфіцієнт теплозасвоєння, $s, \text{Вт}/(\text{м}^2\text{К})$	коєфіцієнт паропроникності, $\mu, \text{коєфіцієнт}$ $\text{МГ}/(\text{м год Па})$			
		1	2	4	5	6	7	8	9	10	11

3.4. Цегляна кладка з полнотелого цеглини

91	Глиняної звичайної на цементно-піщаному розчині	1800	0,88	0,56	1	2	0,70	0,81	9,2	10,12	0,11
92	Глиняної звичайної на цементно-шлаковому розчині	1700	0,88	0,52	1,5	3	0,64	0,76	8,64	9,7	0,12
93	Глиняної звичайної на цементно-перлітовому розчині	1600	0,88	0,47	2	4	0,58	0,70	8,08	9,23	0,15
94	Силікатної на цементно-піщаному розчині	1800	0,88	0,70	2	4	0,76	0,87	9,77	10,9	0,11
95	Трепельної на цементно- піщаному розчині	1000	0,88	0,29	2	4	0,41	0,47	5,35	5,96	0,23
		1200	0,88	0,35	2	4	0,47	0,52	6,26	6,49	0,19
96	Шлакової на цементно-піщаному розчині	1500	0,88	0,52	1,5	3	0,64	0,70	8,12	8,76	0,11

3.5 Матеріали покрівельні, гідроізоляційні і полімерні покриття для підлоги

97	Листи азбестоцементні	1600	0,84	0,23	2	3	0,35	0,41	6,14	6,8	0,03
		1800	0,84	0,35	2	3	0,47	0,52	7,55	8,12	0,03
98	Матеріали бітумні, бітумно- полімерні покрівельні та гідроізоляційні	1000	1,68	0,17	0	0	0,17	0,17	4,56	4,56	0,008
		1200	1,68	0,22	0	0	0,22	0,22	5,69	5,69	0,008
		1400	1,68	0,27	0	0	0,27	0,27	6,8	6,8	0,008
99	Асфальтобетон	2100	1,68	1,05	0	0	1,05	1,05	16,43	16,43	0,008
100	Руберойд, пергамін	600	1,68	0,17	0	0	0,17	0,17	3,53	3,53	-
101	Лінолеум полівінілхлоридний на теплоізоляційній підоснові	1600	1,47	0,33	0	0	0,33	0,33	7,52	7,52	0,002
		1800	1,47	0,38	0	0	0,38	0,38	8,56	8,56	0,002
102	Лінолеум полівінілхлоридний на тканинній основі	1400	1,47	0,23	0	0	0,23	0,23	5,87	5,87	0,002
		1600	1,47	0,29	0	0	0,29	0,29	7,05	7,05	0,002
103	Лінолеум полівінілхлоридний багатошаровий та одношаровий без підоснови	800	1,47	0,17	0	0	0,17	0,17	3,32	3,32	0,002
		1200	1,47	0,21	0	0	0,21	0,21	4,51	4,51	0,02

3.6. Метали

104	Сталь арматурна	7850	0,482	58	0	0	58	58	126,5	126,5	0
105	Чавун	7200	0,482	50	0	0	50	50	112,5	112,5	0
106	Алюміній	2600	0,84	221	0	0	221	221	187,6	187,6	0
107	Латунь, мідь	8500	0,42	407	0	0	407	407	326	326	0
108	Скло віконне	2500	0,84	0,76	0	0	0,76	0,76	10,79	10,79	0

Примітка. Умови експлуатації огорожувальної конструкції необхідно приймати залежно від вологісного режиму приміщенъ по таблиці 1.

ДОДАТОК В. Терміни та визначення понять

Багатошарова огорожувальна конструкція - огорожувальна конструкція, що складається за своїм перерізом із шарів матеріалу, теплофізичні характеристики яких відрізняються одна від одного не менше ніж на 20 %.

Відбивна ізоляція - дво- або тришаровий матеріал, до складу якого входить теплоізоляційний шар із теплопровідністю не більше $0,05 \text{ Вт}/(\text{м}^{\ast}\text{К})$ з приформованим до його поверхні тонким шаром (шарами) матеріалу з високою відбивною властивістю (коєфіцієнт чорноти $0,04\text{-}0,05$).

Замкнутий повітряний прошарок - прошарок, що надійно огорожений від повітря приміщення чи вулиці конструктивними шарами зі спеціальною герметизацією притулів і швів.

Енергетичний паспорт будинку - документ, що містить геометричні, енергетичні та теплотехнічні характеристики будинку, що запроектований або експлуатується, теплоізоляційної оболонки будинку та встановлює їх відповідність вимогам нормативних документів.

Енергетична ефективність будинку - властивість теплоізоляційної оболонки будинку та його інженерного обладнання забезпечувати оптимальні мікрокліматичні умови приміщень при фактичних або розрахункових витратах теплової енергії на опалення будинку.

Клас енергетичної ефективності - рівень енергетичної ефективності будинку за інтервалом значень питомої витрати теплової енергії на опалення будинку за опалювальний період.

Коефіцієнт теплопередачі - коефіцієнт, що визначає кількість теплоти, що передається через одиницю площини (м^2) конструкції за одиницю часу при різниці температур середовищ, що їх розділяє конструкція, яка дорівнює 1 К.

Коефіцієнт паропроникності - коефіцієнт, що визначає кількість вологи, що передається у вигляді пари через одиницю площини (м^2) шару матеріалу за одиницю часу (год) при стаціонарному градієнту перепаду парціальних тисків водяної пари (1 Па/м).

Коефіцієнт повітропроникності - коефіцієнт, що визначає кількість повітря, що передається через одиницю площини (м^2) шару матеріалу за одиницю часу (год) при стаціонарному градієнти перепаду тисків повітря (1 Па/м).

Коефіцієнт скління - відношення площини світлопрозорих конструкцій до загальної площини фасадної частини будинку

Коефіцієнт тепловіддачі - коефіцієнт, що визначає кількість теплоти, що сприймається чи віддається одиницею площини (м^2) конструкції за одиницю часу при різниці температури середовища і температури поверхні конструкції, яка дорівнює 1 К.

Коефіцієнт теплозасвоєння - коефіцієнт, що визначає зміну температури матеріалу в конструкції при гармонійній зміні температури зовнішнього середовища з періодом 24 год.

Коефіцієнт теплостійкості - коефіцієнт, що визначає величину зміни температури у матеріалі при гармонійній зміні температури зовнішнього середовища з періодом 24 год.

Лінійний коефіцієнт теплопередачі - коефіцієнт теплопередачі термічно неоднорідної огорожувальної конструкції, що враховує кількість теплоти, яка передається через теплопровідне включення при різниці температур середовищ, розділених конструкцією в 1 К, яка приведена до 1 м довжини теплопровідного включення і визначається на підставі розрахунків чи результатів випробувань конструкцій.

Непрозорі конструкції - ділянки теплоізоляційної оболонки будинку (стіни, покриття, перекриття тощо), до складу яких входить один і більше шарів матеріалів, що не пропускають видиме світло.

Опір теплопередачі - величина, що визначає здатність конструкції чинити опір тепловому потоку, що через неї проходить, та є зворотною до коефіцієнта теплопередачі.

Основне поле конструкції - масив огорожувальної конструкції, що визначає її опір теплопередачі і не має теплопровідних включень.

Питомі витрати теплової енергії - показник енергетичної ефективності будинку, що визначає витрати теплової енергії на забезпечення оптимальних теплових умов мікроклімату в приміщеннях і відноситься до одиниці опалюваної площин або об'єму будинку.

Приведений опір теплопередачі - середньозважений по площині опір теплопередачі термічно неоднорідної огорожувальної конструкції, в якому враховується двомірне у перерізі конструкції перенесення теплоти і який визначається на підставі розрахунків чи результатів випробувань конструкції.

Розрахункові умови експлуатації - розрахункові температура і вологість матеріалу, які визначають перенесення тепла і вологи через матеріал при його експлуатації в огорожувальних конструкціях.

Світлопрозорі конструкції - ділянки теплоізоляційної оболонки будинку (вікна, балконні та вхідні двері, вітражі, фасадні системи, вітрини, ліхтарі тощо), що пропускають видиме світло.

Теплоємність масова - кількість теплоти, яку необхідно підвести чи відібрати від 1 кг матеріалу, щоб змінити його температуру на 1 К.

Теплоізоляційна оболонка будинку - система огорожувальних конструкцій будинку, що забезпечує збереження теплоти для опалення приміщень.

Теплопровідне включення - елемент огорожувальної конструкції, розташований в її об'ємі паралельно напрямку теплового потоку, який має термічний опір, менший від термічного опору основного поля більше ніж на 20%.

Теплопровідність - кількість теплоти, що передається через одиницю площині (м^2) шару матеріалу за одиницю часу (с) при стаціональному градієнті температур 1 К.

Термічна неоднорідність - наявність зон загальною площею більше ніж 2 % від внутрішньої поверхні конструкції з температурами, відмінними від середньозваженої температури основного поля більше ніж на 2 °C.

Термічно однорідна огорожувальна конструкція - одношарова чи багатошарова огорожувальна конструкція, що не має у своєму об'ємі теплопровідних включень.

Термічно неоднорідна огорожувальна конструкція - огорожувальна конструкція окремого приміщення, що має у своєму об'ємі теплопровідні включення, які призводять до термічної неоднорідності.

Термомодернізація - комплекс ремонтно-будівельних робіт, спрямованих на підвищення теплотехнічних показників огорожувальних конструкцій і забезпечення їх відповідності чинним нормам.

Тепlostійкість конструкції - властивість конструкції зберігати відносну стабільність температури при коливаннях теплового потоку.

Тепlostійкість приміщень - властивість конструкцій приміщення зберігати відносну стабільність температури при коливаннях температури навколошнього середовища та теплової енергії на опалення.

Термін ефективної експлуатації (розрахункова довговічність) теплоізоляційних виробів - експлуатаційний період, протягом якого вироби зберігають свої теплоізоляційні властивості на рівні проектних показників, що підтверджується результатами лабораторних випробувань і зазначено в умовних роках експлуатації (терміну служби).

ДОДАТОК Г. Питання до самоконтролю

1. Опір теплопередачі ?
2. Коефіцієнт теплопровідності матеріалу?
3. Дайте визначення «місток холоду»?
4. Дайте визначення «точки роси»?
5. Що означає коефіцієнт α_s ?
6. Що означає коефіцієнт α_n ?
7. Що означає коефіцієнт λ ?
8. Що означає коефіцієнт S ?
9. Як забезпечити нормативне значення опору теплопередачі огорожувальної конструкції?
10. Що відбувається з матеріалом при збільшенні його коефіцієнта теплопровідності?
11. За якою формулою визначається опір теплопередачі матеріалу?
12. До яких конструкцій пред'являються теплотехнічні вимоги?
13. Що відбувається з матеріалом при зменшенні його коефіцієнта теплопровідності?
14. Що відбувається з теплотехнічними властивостями матеріалу при збільшенні його вологості?
15. Назвіть умову, за якої розрахунковий опір теплопередачі конструкції задовільняє нормативному?
16. Згідно з чим визначається нормативний опір теплопередачі конструкції?
17. Нормативне опір теплопередачі конструкції залежить від?
18. Розрахунковий опір теплопередачі конструкції залежить від?
19. Навіщо утеплювати зовнішні стіни будівлі?
20. Якщо товщина стіни $\delta = 300\text{мм}$, а коефіцієнт теплопровідності матеріалу $\lambda = 0,15 \text{ Вт} / \text{м}^0\text{С}$, то опір теплопередачі $R = ?$

ДОДАТОК Д. Завдання для розрахунку

Вар. №	Матеріал зовнішньої стіни	Товщина стіни δ, мм	Щільність ρ, кг / м³	Географічний пункт будівництва	Матеріал утеплювача
1	Залізобетон	400	2500	Крим	Мінераловатні плити
2	Бетон ніздрюватий	300	1200	Умань	Плити негорючі
3	Газо-та пінозолобетон	400	1200	Первомайськ	Мати прошивні
4	Керамзитобетон на керамзитовому піску	300	1800	Біла Церква	Мати мінераловатні
5	Керамзитобетон на кварцовому піску з поризацією	400	1200	Чернігів	Плити зі скляного штапельного волокна
6	Керамзитобетон на перлітовому піску	400	1000	Суми	Мати зі скляного штапельного волокна
7	Керамзитошлакобетон	400	1000	Київ	Вироби скловолокнисті
8	Перлітобетон	400	1200	Житомир	Вата мінеральна
9	Шлакопемзобетон	300	1600	Тернопіль	Плити пінополістирольні
10	Бетон на доменних гранульованих шлаках	400	1600	Хмельницьк	Плити пінополістирольні екструзійні
11	Бетон на зольному гравії	300	1400	Вінниця	Жорсткий пінополіуретан
12	Блоки кремнезитоцементні	300	1200	Черкаси	Резольно-формальдегідний пінопласт
13	Керамічна порожниста цегла	510	1600	Кіровоград	Карбомідно-формальдегідна смола
14	Блоки керамзитошлакобетонні	400	1400	Полтава	Спінений пінополієтілен
15	Блоки кремнезитоцементні	400	400	Харків	Перлітофосфогельовий
16	Бетон на гравію або щебені з природного каменю	400	2400	Рівне	Блоки полістиролбетонні стінові
17	Цегла глиняна звичайна	510	1800	Донецьк	перлітоцементний
18	Цегла силікатна	510	1800	Луганськ	перлітогипсовий
19	Цегла трепельна	510	1200	Луцьк	Вироби перлітобентонітові
20	Цегла шлакова	510	1500	Волинь	Вироби цементополістирольні
21	Бетон ніздрюватий	300	1000	Львів	Піноскло
22	Залізобетон	300	2500	Івано- Франківськ	Блоки кремнезитоцементні
23	Керамзитобетон на керамзитовому піску	400	1400	Чернівці	Вироби з арболіту на портландцементі
24	Керамзитобетон на кварцовому піску з поризацією	300	800	Дніпропетровськ	Плити очеретяні
25	Бетон ніздрюватий	300	1200	Запоріжжя	Вироби перлітобітумні
26	Керамзитобетон на перлітовому піску	300	800	Ужгород	Плити деревноволокнисті
27	Перлітобетон	300	1000	Одеса	Бетон ніздрюватий
28	Листи гіпсокартонні	100	800	Миколаїв	Вермікулітобетон
29	Шлакопемзобетон	400	1200	Херсон	Пенозолобетонам
30	Бетон на зольному гравії	400	1400	Крим	Керамзітошлакобетон

Примітка: варіант призначається викладачем індивідуально.